

В. Д. Чопчик, О. А. Канюра

МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ КЛІНІКИ НА БАЗІ ДЕРЖАВНО - ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Стоматологічний медичний центр Національного медичного університету
ім. О. О. Богомольця, м. Київ, Україна

Summary. Chopchik V. D., Kaniura O. A. **METHODOLOGY OF FORMING UNIVERSITY CLINIC ON THE BASIS OF PUBLIC - PRIVATE PARTNERSHIP.** - *Dental Medical Center of A. A. Bogomolets National Medical University, Kiev, Ukraine; e-mail:vital@ukr.net.* **Introduction.** The search for opportunities to improve the organization of university clinics is an urgent medical and social problem. **The objective:** to scientifically substantiate the methodology of creating a model of a university clinic (UC) on the principles of public-private partnership (PPP) as a tool for identifying the most objective criteria for innovative reorganization of the UC system. **Materials and methods.** The general scientific methods of analysis, synthesis, synthesis of scientific data, and a systematic approach were used in this research. The information base of the study was the scientific works of domestic and foreign experts in the field of managing the UC and PPP. **Results.** The article presents the developed methodology of the step-by-step formation of the UC model on the principles of public-private partnership, which allow identifying a potential tool for socio-economic development of the UC system. The basis of the methodology is the phased formation of the functions of a modern, legally independent clinical medical base of universities with effective technology of the production process and a management system. The methodology of creating a model of a university clinic based on the principles of PPP, considered in the article, allows to determine a potential tool for the socio-economic development of the UC system, to develop a model of the UC based on the principles of PPP, to ensure its medical effectiveness, social acceptability, organizational, managerial and financial and economic components. The advantages of the developed methodology of the formation of the UK model are the union of the state and private business. **Conclusions.** Taking into account the experience of Western countries, as well as the economic situation in Ukraine, the methodology of establishing of the UC on the principles of public-private partnership is substantiated, which forms the strategic goal of the clinic's development and determines the directions for the implementation of its functions in accordance with international standards.

Key words: organizational model formation methodology, university clinic, public-private partnership.

Реферат. Чопчик В. Д., Канюра А. А. **МЕТОДОЛОГИЯ ФОРМИРОВАНИЯ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ КЛИНИКИ НА БАЗЕ ГОСУДАРСТВЕННО - ЧАСТНОГО ПАРТНЕРСТВА.** - Стоматологический медицинский центр Национального медицинского университета имени А. А. Богомольца, г. Киев, Украина. **Введение.** Поиск возможностей усовершенствования организации деятельности университетских клиник является актуальной медико-социальной проблемой. **Цель исследования:** - научно обосновать методологию формирования модели университетской клиники (УК) на принципах государственно-частного партнерства (ГЧП) как инструмента выявления наиболее объективных критериев инновационной реорганизации системы УК.

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення поставленої мети в роботі застосовувалися загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення наукових даних, і системний підхід. Інформаційною базою дослідження виступили наукові праці вітчизняних і зарубіжних фахівців з управління УК і по ГЧП. **Результати дослідження.** В статті представлено розроблену методологію поетапного формування моделі УК на принципах державно-приватного партнерства, яка дозволяє визначити потенційний інструмент соціально-економічного розвитку системи УК. Основою методології є поетапне формування функцій сучасної юридично самостійної клінічної медичної бази університетів з ефективною технологією виробничого процесу та системою управління. Розглянута в статті методологія формування УК на принципах ГЧП, дозволяє визначити потенційний інструмент соціально-економічного розвитку системи УК, розробити модель УК на принципах ГЧП, забезпечити її медичну ефективність, соціальну прийнятність, організаційно-управлінську та фінансово-економічну складові. Перевагами розробленої методології формування моделі УК є союз держави і приватного бізнесу. **Висновки.** З урахуванням досвіду країн Заходу, а також економічної ситуації в Україні, обґрунтована методологія формування УК на принципах державно-приватного партнерства, яка формує стратегічну мету розвитку клініки і визначає напрямки реалізації її функцій у відповідності до світових стандартів.

Ключові слова: методологія формування організаційної моделі, університетська клініка, державно-приватне партнерство.

Реферат. Чопчик В. Д., Канюра О. А. **МЕТОДОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ КЛІНІКИ НА БАЗІ ДЕРЖАВНО - ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА.** **Вступ.** Пошук можливостей удосконалення організації діяльності університетських клінік є актуальною медико-соціальною проблемою. **Мета дослідження:** науково обґрунтувати методологію формування моделі університетської клініки (УК) на принципах державно-приватного партнерства (ДПП) як інструменту виявлення найбільш об'єктивних критеріїв інноваційної реорганізації системи УК. **Матеріали і методи дослідження.** Для досягнення поставленої мети у роботі застосовувалися загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення наукових даних, і системний підхід. Інформаційною базою дослідження виступили наукові праці вітчизняних і зарубіжних фахівців з управління УК і ДПП. **Результати дослідження.** У статті представлено розроблену методологію поетапного формування моделі УК на принципах державно-приватного партнерства, яка дозволяє визначити потенційний інструмент соціально-економічного розвитку системи УК. Основою методології є поетапне формування функцій сучасної юридично самостійної клінічної медичної бази університетів з ефективною технологією виробничого процесу та системою управління. Розглянута у статті методологія формування УК на принципах державно-приватного партнерства дозволяє визначити потенційний інструмент соціально-економічного розвитку системи УК, розробити модель УК на принципах державно-приватного партнерства та забезпечити її медичну ефективність, соціальну прийнятність, організаційно-управлінську та фінансово-економічну складові. Перевагами розробленої методології формування моделі УК є союз держави і приватного бізнесу. **Висновки.** З урахуванням досвіду країн Заходу, а також економічної ситуації в Україні, обґрунтована методологія формування УК на принципах державно-приватного партнерства, яка формує стратегічну мету розвитку клініки і визначає напрямки реалізації її функцій у відповідності до світових стандартів.

Ключові слова: методологія формування організаційної моделі, університетська клініка, державно-приватне партнерство.

Вступ

Система університетських клінік в Україні тривалий час фінансується не у повному обсязі, що обумовлює застарілість матеріально-технічної бази, відсутність сучасних медичних технологій, низький рівень оплати праці персоналу, відсутність у персоналу економічної мотивації до праці.

Такий стан УК призводить до зниження якості медичної допомоги населенню, якості підготовки професійних лікарів і розвитку університетської науки. Зазначені проблеми, з урахуванням інтеграції України у західний світ, вимагають пошуку сучасних, економічно стійких організаційних структур УК [1, 2, 3].

Міжнародний досвід, накопичений протягом останніх 25-30 років, засвідчує, що одним з основних механізмів підвищення ефективності управління державною системою охороною здоров'я є інноваційне підприємництво [4].

У Європі університетські клініки, які працюють на принципах державно-приватного партнерства, за останні три століття поступово перетворились на центри медичних інновацій [5, 6, 7, 8]. В Україні поки такі УК відсутні.

Сучасні ринкові умови господарювання висувають перед системою охорони здоров'я України проблеми вибору і оцінки базових організаційних рішень. Вивчення досвіду розвинених країн світу засвідчує, що, одним з найбільш ефективних напрямків розвитку системи охорони здоров'я є державно-приватне партнерство, як основний механізм залучення приватного інвестиційного капіталу до суспільного сектору охорони здоров'я [9].

Мета дослідження: - науково обґрунтувати методологію формування моделі університетської клініки на принципах державно-приватного партнерства (ДПП) як інструменту виявлення найбільш об'єктивних критеріїв інноваційної реорганізації системи УК.

Матеріали і методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у роботі застосовувалися загальнонаукові методи аналізу, синтезу, узагальнення наукових даних, і системний підхід. Інформаційною базою дослідження виступили наукові праці вітчизняних і зарубіжних фахівців у галузі управління УК та ДПП.

Результати дослідження та їх обговорення

У статті з метою розробки сучасної моделі УК на принципах державно-приватного партнерства сформована і апробована поетапна методологія формування комплексу заходів, необхідних для створення сучасної клінічної бази університетів. Етапи методології є інструментами, які дозволяють визначити і виміряти рівень впливу показників кожного окремо взятого етапу на діяльність УК в цілому.

При формуванні методології у форматі партнерства держави і приватного бізнесу розглядалася концепція побудови моделі УК на принципах ДПП, вивчалися умови функціонування концептуальної моделі у сучасному середовищі, здійснювалася координація її діяльності з урахуванням передового досвіду зарубіжних країн, національної специфіки.

Процес формування системи організації життєдіяльності УК на принципах ДПП передбачав розгляд блоків зовнішнього і внутрішнього середовища, за рахунок перекомбінації яких і здійснена реорганізація системи УК.

Далі нами виділялись і описувались етапи формування моделі, які регулюють, і утворюють систему УК, досліджувались напрямки і успішність їх трансформації у відповідності до цілей підвищення економічної стійкості університетських клінік.

Методика реорганізації діючої моделі представлена у вигляді трьох основних етапів, які формують сучасну модель УК на принципах державно-приватного партнерства.

На першому етапі проводиться комплексний аналіз факторів зовнішнього і внутрішнього середовища моделі УК на принципах ДПП. За результатами проведеного аналізу здійснюється оцінка впливу факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на організацію моделі УК на принципах державно-приватного партнерства. За результатами проведеного нами дослідження встановлено, що для організації УК на принципах державно-приватного партнерства в Україні є нормативно - правове поле: це Закон України від 1 липня 2010 № 2404-VI «Про державно-приватне партнерство»; Закон України від 24.11.2015 № 817-VIII "Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні»; Закон України від 06.04.2017 № 2002 VIII "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я [10, 11, 12].

Далі здійснюється аналіз ресурсного забезпечення діючих університетських клінік. У проведеному нами дослідженні встановлено, що в системі УК має місце недофінансування, наявність великого відсотка застарілого медичного обладнання, незадовільне матеріально

технічне забезпечення, невідповідність рівня якості медичних послуг університетському рівню. Університетські клініки не мають цивілізованого ринку послуг і програмованого споживача, відсутня конкурентоспроможність їх послуг.

Низькою залишається й їх інвестиційна привабливість. Лікарський персонал клінік не має економічної мотивації до роботи. У сучасних економічних умовах держава не має можливості фінансувати галузь у повному обсязі, тим більше оновлювати парк медичного обладнання, яке безнадійно застаріло.

На другому етапі визначається зацікавленість приватних інвесторів у роботі з університетськими клініками. Такими з'ясовано, що сьогодні приватний капітал починає цікавитися партнерством з державою у сфері університетських клінік на принципах державно-приватного партнерства. Його обнадіює поява законодавчої бази для ДПП та він бачить у державі надійного замовника (партнера). При організації УК на принципах державно-приватного партнерства приватний інвестор прораховує повернення інвестицій приватного капіталу, погоджує укладення відповідного договору на середньостроковий або довгостроковий період (фактично це довгостроковий кредит) з гарними перспективами для розвитку приватного бізнесу. Наявні ризики у роботі УК на принципах державно-приватного партнерства партнери ділять порівну. За сукупністю отриманих у процесі дослідження результатів впливає, що у сучасних економічних умовах України назріла усвідомлена необхідність формування УК на принципах ДПП.

На третьому етапі розробляється програма і визначаються пріоритети формування моделі УК на принципах державно-приватного партнерства, розробляється її функціонально - організаційна структура і механізми управління нею. Здійснюється експертна оцінка моделі.

Нами визначені основні напрямки діяльності УК на принципах державно-приватного партнерства. Це реалізація програм вищої медичної освіти та програм післядипломної медичної освіти за спеціальностями відповідних університетів. Здійснення підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та забезпечення безперервного професійного розвитку лікарів у сфері діяльності установи вищої освіти; взаємодія із зарубіжними навчальними закладами, які забезпечують професійну підготовку за аналогічними спеціальностями; проведення фундаментальних і прикладних наукових досліджень. Підвищення реального значення та іміджу лікувально-профілактичної роботи УК шляхом впровадження сучасних технологій, добору професійних кадрів, забезпечення доступної кваліфікованої медичної допомоги населенню.

Визначено мету розробки моделі університетської УК на принципах ДПП:

- організація сучасної юридично і господарсько самостійної, економічно ефективної лікувально-діагностичної, педагогічної та наукової бази університету, яка забезпечує розвиток медичної науки; формування високоякісної системи підготовки лікарів, яка б відповідала міжнародним стандартам; надання доступної і якісної вторинної та третинної медичної допомоги населенню.

Відзначено, що статутний капітал на принципах державно-приватного партнерства має ряд переваг.

Переваги для органів державної влади:

- мінімізація бюджетних витрат при забезпеченні економічної та соціальної функцій держави. Посилення бюджету і збільшення податкових надходжень. Розробка нормативно-правової бази, яка регламентує розвиток ДПП в охороні здоров'я.

Переваги для підприємницьких структур:

- максимізація прибутку від спільних бізнес-проектів з публічним сектором.

Переваги для населення:

Населення отримує висококваліфіковану доступну для всіх верств населення медичну допомогу.

Таким чином, з'ясовано, що розробка моделі УК на принципах державно-приватного партнерства має прогностичну медичну, соціальну та економічну ефективність, основою якої буде приплив приватних інвестицій, багатоканальне фінансування і раціональне використання ресурсів в УК.

Встановлено, що основні принципи організації моделі УК на базі ДПП поділяються на відокремлені і загальні.

Відокремлені принципи організації моделі:

- принципи організації праці;
- принципи організації управління моделлю.

Загальні принципи організації моделі:

Принцип комплексності - процеси організації необхідно здійснювати не за окремими напрямками, а за всім комплексом питань, пов'язаних з організацією діяльності.

Принцип системності - в основі реалізації принципу системності лежить системний підхід. Системний підхід до організації діяльності передбачає врахування вимог загальних цілей системи і підпорядкування цій системі усіх принципів внутрішньої організації підсистем та їх взаємодію.

Принцип відповідності технічного і організаційного рівнів, який означає, що у клініці не повинно бути невідповідності між високим рівнем запроваджених технологій і організацією діяльності.

Принцип науковості, відповідно до якого робота за усіма напрямками повинна бути підпорядкована вимогам загальних і специфічних законів організації, а також ґрунтуватися на досягненнях суміжних наук.

З боку державних партнерів основними принципами діяльності є: цільове призначення УК, законність, послідовність, соціально-економічна ефективність використання бюджетних коштів, взаємна вигода від співпраці, прозорість інформації та діяльності, рівноправність партнерів.

З боку підприємницьких структур: - адресність, відповідальність, інвестиційна привабливість, економічна ефективність, соціальна спрямованість діяльності, безперервний розвиток, конкурентоспроможність.

На третьому етапі також визначаються особливості організації та побудови теоретичної і практичної моделі діяльності УК, можливості розвитку лікувальної, наукової і педагогічної роботи, динамічного впливу проекту на розвиток економічної складової надання медичної допомоги.

Відзначено, що формування і подальше впровадження механізмів державно-приватного партнерства в УК має декілька особливостей, які впливають на взаємодію між державним і приватним партнером.

По-перше, ДПП є одним з основних і популярних механізмів ліберальної ринкової економіки, дозволяє у повній мірі реалізувати потенціал розвитку відносин між публічним (державним) сектором і приватним бізнесом.

По-друге, партнерство держави і бізнесу дозволяє наростити інвестиційний потік до УК.

По-третє, дає можливість використовувати приватну підприємницьку ініціативу та її передовий досвід для створення економічно стійкої УК на принципах державно-приватного партнерства. Приватний бізнес, у порівнянні з державними структурами, має більшу ресурсну мобільність і гнучкість, швидкість прийняття рішень, адаптованість до змін умов функціонування, прихильність до інновацій, прагнення до розробок і впровадження нових технічних і технологічних удосконалень з метою забезпечення конкурентоспроможності УК.

По - четверте, зусилля і ресурси державної влади у межах конкретного проекту УК на принципах державно-приватного партнерства створюють додаткові конкурентні економічні переваги. Це можливо при створенні стабільної правової бази, сприятливого політичного клімату, здійсненні організаційно-структурних заходів, підтримці гарантій у взаємодії бізнесу з громадянським суспільством, використанні фінансово-економічних інструментів: субсидій, гарантій, оподаткуванні на пільгових умовах та інших видів підтримки.

Перераховані фактори впливають на інвестиційну привабливість УК на принципах ДПП і сприяють удосконаленню педагогічного та наукового процесу, оптимізації діяльності університетської клінічної бази для забезпечення якісної, доступної медичної допомоги для всіх верств населення.

Методологічні засади формування моделі УК у сучасних економічних умовах не обмежуються конкретним напрямом розвитку медичної бази університету та формуванням її господарського механізму на принципах державно-приватного партнерства.

У сучасних умовах, коли мова, перш за все, йде про формування нової технологічної бази УК на принципах державно-приватного партнерства для довгострокового її розвитку,

все більшого значення набувають інноваційні принципи, серед яких підвищення ефективності та ресурсозбереження, розвиток сучасних лікувально-діагностичних технологій, впровадження сучасних інформаційних технологій і програмного забезпечення.

Висновки:

Результати проведеного дослідження засвідчили, що діюча система УК не адаптована до сучасних економічних умов і основою її реорганізації має бути методологія розвитку УК на принципах державно-приватного партнерства. Методологія формування УК на принципах ДПП орієнтує нас у послідовності реалізації процесу розробки сучасної моделі УК. Формування моделі УК здійснюється поетапно - спочатку проводиться комплексний аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів середовища існування моделі, наявної законодавчої бази для організації моделі, пошук приватного інвестора, готового працювати в УК. Далі визначається мета розробки моделі, основні напрямки її діяльності, її переваги для держави, населення та інвестора, принципи організації і особливості функціонування.

Розроблена методологія формування УК на принципах ДПП дозволяє визначити потенційний інструмент соціально-економічного розвитку системи УК, розробити модель УК на принципах ДПП і визначити її економічну ефективність, соціальну прийнятність, організаційно-управлінську та фінансово - економічну складові.

Перспективи подальших досліджень полягають у використанні методології формування університетської клініки на базі державно - приватного партнерства при розробці оптимізованої функціонально-організаційної моделі університетського стоматологічного центру, який працює на принципах державно-приватного партнерства.

Література:

1. Аввакумов А. А. Проектирование моделей государственно-частного партнерства в реализации инновационной деятельности /А. А. Аввакумов // Государственно - частное партнерство. - 2015. - Том 2- № 2. - С. 61-74.
2. Борлоуг С. Б. Треугольник знаний: роль университетов в инновационной системе. / С. Б. Борлоуг, Аанстад С. // Форсайт. – 2017.- Т. 11, № 2. – С. 80 - 87
3. Гусев В. В. Государственно - частное партнерство в инновационной сфере как основа консолидированного управления современной экономикой /В. В. Гусев, Я. В. Гусева. // Вопросы управления. – 2016. – Вып. 1. – С. 53 - Режим доступа:<http://vestnik.uara.ru/ru/issue/2016/01/08/>.
4. Варнавский В. Г. Государственно - частное партнерство в здравоохранении: международный опыт / В. Г. Варнавский // Управление здравоохранением. - 2010. - №1. - С. 9 - 16.
5. Университетская клиника Германии: Электронный ресурс: <https://baden-tour.de/ru/medizin/universitetskaja-klinika.php>.
6. Университеты Великобритании. Режим доступа: <http://www.londonbestschools.com/> лучшие-университеты-Великобритании..
7. Университетская клиника Дюссельдорфа им. Генриха Гейне, <http://behandlungdeutschland.de/ru/kliniken/dusseldorf>
8. Университет Кембриджа режим доступа: <https://tonkosti.ru>. Кембриджский университет.
9. Гладков К. В. Государственно - частное партнерство как источник компетенций частного партнёра в здравоохранении // Современные проблемы науки и образования. – 2016. – № 2. – С. 11 – 17
10. Закон України от 1 липня 2010 року № 2404-VI Про державно-приватне партнерство із змінами, внесеними згідно із Законами ВВР N 5007-VI (5007-17) від 21.06.2012, 16.10.2012.
11. Закон України від 24.11.2015 № 817-VIII « Про внесення змін до деяких законів України щодо усунення регуляторних бар'єрів для розвитку державно-приватного партнерства та стимулювання інвестицій в Україні» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2016, № 10, ст.97) Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/817-19>
12. Закон України от 06.04.2017 № 2002-VIII діє с 06.05.2017 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення законодавства з питань діяльності закладів охорони здоров'я». [Електронний ресурс] Режим доступу: http://search.ligazakon. ua/1_doc 2.nsf/link1/T172002.html

References:

1. Avvakumov A.A. Designing models of public-private partnerships in the implementation of innovative activities. / A.A. Avvakumov // State - Private Partnership. - 2015. - Volume 2- No. 2. - S. 61-74.
2. Borlaug S. B. The knowledge triangle: the role of universities in the innovation system. / S. B. Borlaug, Aanstad S. // Foresight - 2017, vol. 11, No. 2 pp. 80-87
3. Gusev V.V. Public-private partnership in the innovation sphere as the basis for the consolidated management of the modern economy / V.V. Gusev, Y. In Gusev. // Management issues. – 2016. - Iss. 1. –P. 53. - Access mode: <http://vestnik.uapa.ru/ru/issue/2016/01/08/>.
4. Varnavsky V.G. Public - private partnership in health care: international experience / V. G. Varnavsky // Health care management. - 2010. - No. 1. - P. 9 - 16.
5. University Hospital of Germany: Electronic resource: <https://baden-tour.de/ru/medizin/universitetskaja-klinika.php>.
6. Universities in the UK. Access Mode: [http://www.londonbestschools.com/top-universities-UK ..](http://www.londonbestschools.com/top-universities-UK..)
7. University Hospital Dusseldorf. Heinrich Heine, <http://behandlungdeutschland.de/en/kliniken/dusseldorf>
8. University of Cambridge access mode: <https://tonkosti.ru>. Cambridge university.
9. Gladkov K.V. Public-private partnership as a source of competence of a private partner in healthcare // Modern problems of science and education. - 2016. - No. 2.
10. The Law of Ukraine dated 1 Lipnya 2010 to Roku No. 2404-VI Private and Private Partnership Partnership with the Law of Ukraine;
11. The Law of Ukraine on November 24, 2015 No. 817-VIII “On the introduction of amendments to certain laws of Ukraine on the establishment of regulatory bar’s in order to develop a private-private partnership and stimulating investment in Ukraine” (ВідомостіРадіїRadi (No. 10, 2016, , Art. 97) Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/817-19>
12. The Law of Ukraine dated 06.04.2017 No. 2002-VIII from 05.06.2017 “On the amendment of the laws to the relevant legislative acts of Ukraine on the basis of the legislation for the protection of health”. [Electronic resource] Access mode: http://search.ligazakon.ua/I_doc2.nsf/link1/T172002.html

Робота надійшла в редакцію 21.01.2020 року.

Рекомендована до друку на засіданні редакційної колегії після рецензування

УДК 616-006(091):159

DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.3772955>

Т. Г. Кривоніс

ВПЛИВ СІМЕЙНОЇ АДАПТАЦІЇ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАТУС ОНКОЛОГІЧНИХ ПАЦІЄНТІВ

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

Summary. T. G. Krivonis **THE INFLUENCE OF FAMILY ADAPTATION ON THE ONCOLOGICAL PATIENTS’ PSYCHOLOGICAL STATUS.** – *N. I. Pirogov Vinnitsa National Medical University; e-mail: dgulia@gmail.com.* Oncological disease on the psychological level affects not only the patient but also the patient's family, changing the usual patterns of family functioning. The study concerned the study of the phenomenological psychological features of the mental status cancer patients in relation to the level of family adaptation.